

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 10-04-42127 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

בפני כבוד השופטת שרה חביב
 המאשימה
 מדינת ישראל – הלשכה המשפטית מכס ומע"מ באר
 שבע
 באמצעות עו"ד עינב לוי

נגד

נאשמים
 1. בן - יאיר עוקב בע"מ
 2. רחמים יאיר עוקב
 באמצעות עורכי הדין שמעון תורג'מן יואב ציוני ודוד קנטור

גזר דין

כתב האישום וההרשעה

1. הנאשמים הורשעו, על יסוד הודאתו של נאשם 2 [להלן: "הנאשם"] שבאה לאחר סיום פרשת התביעה, ב- 92 עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כחוק, במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס – עבירות לפי סעיף 117(ב)(5) ביחד עם סעיפים 117(ב)(2) ו- (3) בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 [להלן: "חוק מע"מ"].

2. מכתב האישום עולה כי בחודש ינואר 1993 נרשמה הנאשמת 1 [להלן: "הנאשמת"] כעוסק מורשה כהגדרת סעיף 1 בחוק מע"מ בענף קבלנות כללית ועבודות בניין. בזמנים הרלוונטיים לכתב האישום שימש הנאשם כבעלים של הנאשמת וכמנהלה הפעיל.

בתקופה שבין יום 15.2.2005 ליום 15.8.2007 הגישו הנאשמים למנהל מכס ומע"מ 30 דוחות תקופתיים במסגרתם ניכו מס תשומות בהסתמך על 92 מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס. זאת עשו מבלי שבוצעה עסקה או שהתכוונו לבצע עסקה לגביהן הוצאו המסמכים.

מדובר בחשבוניות של שלוש חברות שונות אשר נמסרו לנאשם על ידי אדם בשם חסן גבועה:

א. 11 חשבוניות מס על שם חברת אריק ס. לבנייה ופיתוח בע"מ [ח.פ. 513253022], שהוצאו בתקופה שבין 17.1.2005 לבין 22.3.2005. סכום העסקאות על פי החשבוניות עומד על 3,872,790 ₪ והמע"מ בגין העסקאות עומד על סך של 532,713 ₪.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 10-04-42127 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

ב. 62 חשבוניות מס על שם חברת סאנסט יזום וביצוע פרויקטים בע"מ [ח.פ. 513002972], שהוצאו בתקופה שבין 27.5.2005 לבין 29.3.2007. סכום העסקאות על פי החשבוניות עומד על ₪ 18,004,846 והמע"מ בגין העסקאות עומד על סך של ₪ 2,535,771.

ג. 19 חשבוניות מס על שם חברת צח וואש בע"מ [ח.פ. 513684811], שהוצאו בתקופה שבין 30.5.2006 לבין 25.7.2007. סכום העסקאות על פי החשבוניות עומד על ₪ 7,870,837 והמע"מ בגין העסקאות עומד על סך של ₪ 1,063,792.

במעשיהם ניכו הנאשמים שלא כדין מס תשומות בסך כולל של 4,162,276 ₪ [במונחי קרן], וזאת מבלי שהיה בידיהם מסמך כאמור בסעיף 38 בחוק מע"מ ובמטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס. בהתחשב בסכומי המס הגבוהים, היקף המעשים ותכיפותם בוצעו המעשים בניסיונות מחמירות.

3. ביום 19.7.2017 ולאחר סיום פרשת התביעה הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון [מב/2]. הוסכם כי כתב האישום יתוקן, הנאשם יחזור מכפירתו ויודה במיוחס לו ולנאשמת, והנאשמים יורשעו. על פי ההסכם, היה והנאשם יסיר את סכום המחדל שבבסיס כתב האישום המקורי – בסך של 5,486,569 ₪ – וזאת עד ליום 20.12.2017, תעתור המאשימה לעונש של 18 חודשי מאסר בפועל וההגנה תהיה חופשית בטיעוניה. עוד הוסכם כי הנאשם יופנה לשירות המבחן לשם עריכת תסקיר בעניינו וכי יושתו עונשים נלווים בדמות מאסר מותנה, קנס וחתימה על התחייבות להימנע מביצוע עבירה בעתיד. באם לא יוסרו המחדלים במלואם, תהיה המאשימה חופשית בטיעוניה.

מועד הטיעון לעונש נקבע ליום 29.1.2018 ונדחה מספר פעמים, זאת על מנת לאפשר לנאשם להסיר את המחדל במלואו.

תסקירי שירות המבחן וחוות דעת הממונה על עבודות השירות

4. בעניינו של הנאשם הוגשו 3 תסקירי שירות המבחן אשר פירטו את נסיבות חייו של הנאשם, והמליצו בסופו של יום להשית עליו 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי על דרך של עבודות שירות, מאסר מותנה, קנס וחתימה על התחייבות להימנע מביצוע עבירה.

כעולה מהתסקירים, הנאשם כבן 62, נשוי ואב לשישה, מתגורר עם משפחתו בקרית-גת. הנאשם זכה לחינוך דתי והוא בעל תעודת חשמלאי בניין. הנאשם שירת שירות צבאי חלקי בחיל השריון, ושוחרר מאחר ולטענתו שלושה מאחיו היו מגויסים לצה"ל באותה התקופה. לאחר שחרורו מצה"ל עבד במשרד הביטחון בקו חלוקת מים, מספר שנים לאחר מכן החל לעבוד עם אביו במשק

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 42127-04-10 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

המשפחתי ובהמשך החל לעבוד כקבלן ויזם בתחום הבניין – בתחום זה עוסק עד היום, מזה כשלושים שנה.

בשיחה שהתקיימה בשירות המבחן עם אשת הנאשם תיארה זו את תפקודו התקין לאורך כל חייהם המשותפים. לתפיסתה, הנאשם ביצע את המיוחס לו מתוך תמימות ומאחר והוא נוטה לסמוך יתר על המידה על סביבתו. לדבריה, מאז האירוע החלה לעבוד עם הנאשם בעסק והיא מפקחת על ניהול המשרד.

5. התסקיר הראשון הוגש ביום 24.1.2018, ובו צויין כי הנאשם נטה לניתוק רגשי. הוא הציג תמונה אידיאלית אודות חייו ומערכות היחסים בחייו, והתקשה להתייחס באופן ביקורתי לחלקים מורכבים בהתנהלותו. הנאשם הדגיש את נטייתו לתרום רבות מכספו לנזקקים ולעמותות שונות ונראה כי הוא מגדיר ומעריך את עצמו סביב מצבו הכלכלי. הנאשם התקשה לקחת אחריות על מעשיו, צמצם מחומרתם ונטה להשליכם על גורמים חיצוניים. לטענתו, מדובר בחוסר אחריות שלו כשלא עקב כראוי אחר הדיווחים ונטה לסמוך על רואה החשבון שלו.

ההערכה הייתה כי קיימים גורמי סיכון להישנות התנהגות דומה בעתיד וקיימת נזקקות טיפולית. עם זאת, בשל קושי מצדו של הנאשם לקחת אחריות על מעשיו ולהעמיק בשיחה אודות חייו, לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית בעניינו.

6. במסגרת שני תסקירים משלימים צוין כי ניכר שינוי משמעותי ובולט ביכולת הנאשם לשתף אודות חייו וכי הוא הצליח לבטא אחריות מלאה למעשיו. להערכת שירות המבחן ההליכים המשפטיים המתנהלים הצליחו להעביר לנאשם מסר משמעותי ומציב גבול ונראה כי חידדו בפניו את האסור והמותר. ההערכה היא כי קיים סיכון נמוך להתמשכות התנהגות דומה בעתיד ועל כן לא קמה נזקקות טיפולית.

הנאשם תיאר כי בתקופה הרלוונטית לכתב האישום היה נתון במצב כלכלי קשה, מאחר והחברה [הנאשמת] נקלעה לקשיים על רקע קשרי עבודה עם קבלן שפשט את הרגל. העבירות בוצעו על מנת לאפשר לה להתקיים. עוד תיאר הנאשם מצוקה בה שרה ותחושת אחריות לפרנסתם של בני משפחתו, עובדיו ומיעוטי יכולת בהם תומך לאורך השנים. להערכת שירות המבחן ניכר כי הנאשם חש בושה ואשמה.

7. הנאשם הופנה לממונה על עבודות השירות. בשל מצבו הרפואי נדרש להציג מסמכים רפואיים והדיון נדחה, לבקשת הצדדים, לאפשר לו לעשות כן מאחר והליך בחינת התאמתו החל. בסופו של יום נמצא הנאשם כשיר לריצוי עונשו על דרך של עבודות שירות.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 42127-04-10 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

טיעוני הצדדים

ראיות ההגנה לעונש

8. מטעם ההגנה העידו שלושה עדים: הרב משה הבלין, רב העיר קריית-גת; מר זלמן הכט, חבר מועצת העיר קריית-גת, הממונה על אגף הרווחה ואגף הבריאות בעירייה; הגברת מעין בת חן עוקב, בתו של הנאשם.

9. הרב הבלין ציין כי הוא מכיר את הנאשם כ- 30 שנה. הוא העיד כי הנאשם עוזר ותורם לנזקקים רבים, והוא אף לקח על עצמו את הפרויקט של חלוקת סלי המזון לנזקקים של העיר במהלך החגים. הוא ביקש מבית המשפט להתחשב בעונשו של הנאשם: **"אני מכיר את האדם ואדם כזה צריך לעשות הכל כדי שלא ילך לכלא כי האדם הזה, הרבה אנשים תלויים בו וממש הוא יהיה חסר. הקדוש ברוך הוא מרחם, אלו הימים וגם אנשים, בשר ודם צריכים לרחם"**.

10. מר הכט העיד כי הכיר את הנאשם לפני כ- 15 שנה בחלוקת מזון לנזקקים. ציין כי באגף הרווחה של קריית-גת מוכרים כ- 5,400 תושבים וכי הנאשם מסייע הן באמצעות סלי מזון והן בליווי צמוד ועזרה אחרת. העד הדגיש כי תרומתו של הנאשם היא בהתנדבות מלאה והוא אף לא מפרסם את הדברים. **"אני מבקש מבית המשפט להתחשב באדם היקר הזה, אנו לפני ראש השנה"**.

11. הגברת עוקב ציינה כי היא עובדת בחברה של הוריה, בן יאיר יזמות בע"מ. ציינה כי בבית שישה ילדים, כי האח הצעיר בן 16, וכי בעקבות ניהול ההליך דן הוריה כמעט התגרשו. עוד העידה כי נישאה בשנת 2016, וכי בשנת 2017 בעקבות הלחץ שחוותה כתוצאה מניהול התיק דן, כך לטענתה, היא הפילה עובר בחודש השישי להריונה.

טיעוני המאשימה

12. ב"כ המאשימה הגישה טיעון כתוב לעונש [ת/40] ועמדה על עיקרי הטיעון על-פה. היא עתרה להשית על הנאשם 18 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על תנאי וקנס בסך 400,000 ₪.

על הנאשמת, ומאחר וזו איננה פעילה עוד, עתרה להשית עונש בדמות קנס סמלי.

13. ב"כ המאשימה עמדה על הערכים החברתיים שנפגעו ממעשי הנאשמים; ציינה כי מעשי הנאשמים פגעו ברצינות שבבסיס דיני המס, וכי למעשים השלכה על המשק, הכלכלה והמרקם החברתי. הנאשמים גזלו סכומי כסף גדולים מהקופה הציבורית ופגעו בערך השוויון. היא הדגישה כי מדובר בעבירות שיש להשית בגינן ענישה מרתיעה.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 10-04-42127 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

14. לעניין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ציינה ב"כ המאשימה כי בתקופה שבין חודש פברואר 2005 לחודש אוגוסט 2007 פעלו הנאשמים בשיטתיות, לא בחלו באמצעים והעשירו את כיסם על חשבון הציבור בסכום המס שנגרע מהקופה הציבורית שעומד על 4,162,276 ₪.

15. לעניין הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות ציינה ב"כ המאשימה כי מדובר בנאשם נעדר עבר פלילי יליד 1957, אב ל-6 ילדים. הנאשמים הודו והורשעו במיוחס להם בסיום שלב שמיעת ראיות התביעה. הם פעלו להסיר את המחדל הכספי על פי כתב האישום המקורי בסך של כ- 5.5 מיליון ₪ [בסכומי קרן] והתשלום האחרון נפרע בחודש יולי 2019. לעניין חלופי הזמן, ציינה ב"כ המאשימה כי זה נשקל לקולה במסגרת השיקולים לעריכת הסדר הטיעון.

16. לטענת ב"כ המאשימה יש לקבוע מתחם עונש הולם שנה בין 30 ועד 50 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה שבין 10 ועד 18 חודשים וקנס שבין 200,000 ₪ ועד 400,000 ₪. עם זאת, ולאחר הליך גישור ארוך, הגיעו הצדדים להסדר טיעון הכולל טווח ענישה מוסכם המקל עם הנאשם, זאת חרף העובדה כי במהלך הגישור גופו לא הושגו הסכמות.

17. ב"כ המאשימה ציינה כי הסדר הטיעון שבין הצדדים חורג לקולה. לטענתה, השיקולים שבבסיס הסדר הטיעון מצדיקים הקלה משמעותית עם הנאשם. טענה כי מדובר בהסדר סביר המאזן בין ההקלה שניתנה לנאשם והאינטרס הציבורי ועל כן עתרה לאמצו.

ב"כ המאשימה עמדה על השיקולים המרכזיים שהובילו לחתימה על הסדר הטיעון – חלופי הזמן והימשכות ההליכים בתיק דנן אשר היו בנסיבות שאינן תלויות רק בהגנה אלא באילוצים של התביעה ובית המשפט; לקיחת האחריות מצד הנאשמים, הבעת חרטה כנה והסרת המחדל המקורי באופן מלא; בנוסף, ועל אף עיתוי הודאת הנאשמים – כאמור לאחר סיום פרשת התביעה – בהודאתם חסכו זמן שיפוטי בהסתמך על העובדה כי התייתרה עדותם של 12 עדי ההגנה.

18. ב"כ המאשימה עמדה על השוני שבין טווח ענישה מוסכם למתחם העונש ההולם. ציינה כי טווח הענישה המוסכם במסגרת הסדר טיעון מושפע ממאפיינים סובייקטיביים של הצדדים. לעומת זאת, מתחם עונש הולם משקף קביעה נורמטיבית-אובייקטיבית של העבירה והענישה המקובלת במקרים דומים. השוני בין השניים הוא הן ברמה המבנית, שעה שטווח ענישה מוסכם נקבע על ידי הצדדים ומתחם העונש ההולם נקבע על ידי בית משפט; והן ברמה המהותית, שעה שטווח ענישה מוסכם הוא תוצאה של מיצוי כוח המיקוח של הצדדים בשים לב לנסיבות התיק, ואילו מתחם העונש ההולם משקף קביעה נורמטיבית של בית המשפט בדבר האיזון הראוי בין כלל השיקולים הרלוונטיים הקבועים בחוק.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 10-04-42127 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

19. לעניין היחס הראוי בין טווח הענישה שבהסדרי טיעון לבין מתחם העונש ההולם טענה ב"כ המאשימה כי מדובר בסוגיה שנותרה פתוחה וטרם הוכרעה. לא קיימת הוראה מפורשת בחוק או הסכמה בפסיקה באשר לאופן בו יש להתייחס לקביעת מתחמי העונש בהתקיים הסדר טיעון.

ב"כ המאשימה ביקשה לקבוע מתחם עונש הולם במנותק מהסדר הטיעון, להשוותו לטווח הענישה המוסכם ולקבוע את עונשו האפקטיבי של הנאשם בהתחשב בהסדר הטיעון שבין הצדדים.

טיעוני ההגנה

20. ב"כ הנאשמים עתרו להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל שירוצה על דרך של עבודות שירות. זאת ועוד, מאחר וסכום המחדל שולם ביתר, כפי שיפורט להלן, ביקשו שלא להשית על הנאשם קנס כספי ולחלופין כי יושת עליו קנס בשיעור נמוך.

21. לטענת ב"כ הנאשמים כאשר מוצג הסדר טווח, בית המשפט איננו נדרש לקבוע מתחם עונש הולם. המבחן הוא מבחן סבירות ההסדר. לטענתם עתירת המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם שנע בין 30 ועד 50 חודשי מאסר בפועל נועדה כדי לסכל עתירת ההגנה לעונש מאסר על דרך של עבודות שירות. לטענתו בקביעת מתחם עונש הולם, כפי שעותרת לו המאשימה, יש אמירה ולפיה לא ניתן להשית על הנאשם עונש מקל מעמדתה העונשית של המאשימה, שכן זו כבר חורגת בצורה ניכרת ממתחם העונש ההולם.

22. לטענת ב"כ הנאשמים מתחם העונש ההולם בתיק דנן מאפשר ברף התחתון שלו תקופת מאסר בפועל שניתן לרצות על דרך של עבודות שירות.

לטענת ב"כ הנאשמים כל עוד מדובר בסדרת מעשים מתמשכים, ולא אירוע אחד, סכום המס שנגרע מהקופה הציבורית ומספר העסקאות אינם שיקול לחומרה בענישה שעה שהמחדל הוסר במלואו.

ב"כ הנאשמים ציינו כי בגין הפרשי ריבית והצמדה, שילם הנאשם סכום נוסף של כ- 1,300,000 ₪ על הסכום שנגרע מהקופה הציבורית [נ/28]. בפועל הסכום ששולם הוא על סך של כ- 6.7 מיליון ₪. לטענתם מדובר בנתון דרמטי המצדיק חריגה לקולה, נטען כי "זה כבר לא הסרת מחדל לבדה, זה כבר כמעט מימון הקופה הציבורית על מעשיו הרעים".

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 10-04-42127 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

23. לעניין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ציינו ב"כ הנאשמים כי אין מדובר בחשבוניות פיקטיביות מאחר והעבודות בוצעו בפועל.

בנקודה זו ביקשו להקל בעונשם של הנאשמים גם בשל התנהגות לא ראויה של רשויות החקירה בתיק דנן. על פי הטענה, מחולל העבירות, מר חסן גבועה, היה ידוע לרשויות המס כמנפיק חשבוניות פיקטיביות. הוא נחקר בגין אישומים אלה באזהרה גם בגין המיוחס לנאשמים. הנאשם נחקר בגין האמור רק כשנה ו-3 חודשים מאוחר יותר. בזמן זה רשויות המס לא הזהירו את הנאשם ולמעשה אפשרו את ביצוע העבירות. רשויות החקירה לא אמרו לנאשם להפסיק עם ניכוי החשבוניות. על פי הטענה, יתכן שאם היו מזהירים את הנאשם הוא לא היה מחפש אדם אחר שמדפיס חשבוניות אך בוודאות היה ממשיך לבנות: "יאיר המשיך עם גבועה ולו היו עוצרים את גבועה, יכול להיות שהיינו במצב אחר לחלוטין. לבנות הרי יאיר בנה".

24. עוד ביקשו ב"כ הנאשמים לשקול לקולה את הקושי הראיתי שבתיק דנן. נטען כי חסן גבועה חזר בו בבית המשפט מכל אמרותיו המפלילות כלפי הנאשמים כפי שאלה נמסרו במשטרה, והוא הוכרז עד עוין לפי סעיף 10א בפקודת הראיות. אלמלא עדות זו לא היה מוגש כתב האישום. לטענת ב"כ הנאשמים אין לדעת מה הייתה החלטת בית המשפט היה ונדרש להכרעת הדין ויתכן שעדותו של גבועה בחקירותיו הייתה נדחית והנאשם היה מזוכה בסופו של דבר.

25. לעניין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ציינו ב"כ הנאשמים את חלוף הזמן – כ-16 שנים מביצוע העבירה הראשונה. נטען כי מדובר בעינוי דין אשר מנע את המשך חייו התקינים של הנאשם. הודגש כי הנאשם, נעדר עבר פלילי, לקח אחריות על מעשיו ולעניין זה הפנו לשינוי שחל בתפיסתו של הנאשם כפי שעולה מתסקירי שירות המבחן. עוד הפנו לעדותם של עדי האופי אשר תיארו את הנאשם כאיש חסד צנוע.

דיון והכרעה

הערכים המוגנים והרציונל שבענישה

26. נראה כי אין צורך להכביר מילים בנוגע לחומרתן של עבירות המס. מדובר בעבירות אשר פוגעות פגיעה חמורה בערך השוויון. הקופה הציבורית נפגעת והדבר גורר גם פגיעה בכיסו של כל אזרח ואזרח, נטל המס מוטל באופן גבוה יותר לשם מימון פעילות ציבורית, ואף יכול ויוחסרו שירותים ציבוריים שניתן היה לממן לו ההכנסות ממיסוי היו גבוהות יותר. הפגיעה בקופה הציבורית גוררת פגיעה בכלכלה, במשק ואף גוררת פגיעה בעיקרון הסולידריות החברתית.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 42127-04-10 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

27. בית המשפט העליון עמד לא אחת לא חומרתן של עבירות אלה, כדלהלן :

"בית משפט זה חזר ועמד על חומרתה של עבריינות המס, אשר נובעת מפגיעתה הקשה במשק, בכלכלה ובמגוון היבטים חברתיים הנוגעים לנטל תשלום המיסים, כמו גם מהקושי הרב שבחשיפתה. נפסק לא אחת, כי יש ליתן לחומרה זו ביטוי ממשי במסגרת גזירת עונשו של מי שהורשע בעבירות אלה, תוך מתן עדיפות לשיקולי הרתעה ולאינטרס הציבורי שבהחמרת הענישה על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם, וכאשר נקודת המוצא היא כי העונש ההולם בעבירות אלה הוא מאסר בפועל".

[רע"פ 9004/18 מאיר יצחקי נ' מדינת ישראל (31.12.2018), פסקה 11 בהחלטת כב' השופט אלרון].

28. בנוסף לפגיעה הכלכלית – בקופה הציבורית ובכיסים של אזרחי המדינה שומרי החוק – ולפגיעה בערך השוויון בנטל המס, יש במעשי הנאשם גם פגיעה בפעילותה התקינה של מערכת המס ושיטת העבודה אשר מתבססת על דיווחי אמת ובמועד מאת הנישומים. עוד נקבע בעניין זה :

"העבירה של הפצת חשבוניות פיקטיביות היא אבי אבות הטומאה כשמדובר בעבירות מס. לא סתם השתמשו ממס, לא התחמקות מרישום, מדיווח או מתשלום, אלא יצירה מאין של חשבוניות פיקטיביות שמחטיאות גם את מי שמייצר אותן ולא פחות מכך את מי שמשמש בהן"

[ר' ע"פ (ת"א) 70637/99 מדינת ישראל נ' אברהם (18.8.1999)].

29. עבירות אלה קלות לביצוע ומנגד אכיפתן קשה בשל הקושי שבחשיפתן. לאור האמור, נקבע כי יש לנקוט ביד קשה עם עברייני המס ולהשית עליהם ענישה מרתיעה. בעבירות אלה יגבר האינטרס הציבורי שבהרתעה, הן הרתעת הרבים והן הרתעת היחיד, על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם.

"... כבר נפסק, לא אחת, כי בעבירות כלכליות – בכלל, ובעבירות מס – בפרט, גובר משקלם של האינטרס הציבורי שבהחמרה בענישה ושל שיקולי ההרתעה, על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם".

[רע"פ 5308/18 נאסר ג' בארין נ' מדינת ישראל אגף המכס והמע"מ (18.7.2018), פסקה 11 בהחלטת כב' השופט אלרון].

ככלל יש למצות את הדין עם הנאשמים בביצוע עבירות מס ולהשית עליהם ענישה בדמות מאסר בפועל מאחורי סורג וברח [רע"פ 2259/16 מרק פרנק חנוכייב נ' מדינת ישראל (2.5.2016)].

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 10-04-42127 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

"בית משפט זה חזר ועמד על חומרתה של עבריינות המס, אשר נובעת מפגיעתה הקשה במשק, בכלכלה ובמגוון היבטים חברתיים הנוגעים לנטל תשלום המיסים, כמו גם מהקושי הרב שבחשיפתה. נפסק לא אחת, כי יש ליתן לחומרה זו ביטוי ממשי במסגרת גזירת עונשו של מי שהורשע בעבירות אלה, תוך מתן עדיפות לשיקולי הרתעה ולאינטרס הציבורי שבהחמרת הענישה על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם, וכאשר נקודת המוצא היא כי העונש ההולם בעבירות אלה הוא מאסר בפועל"

[רע"פ 9004/18 מאיר יצחקי נ' מדינת ישראל (31.12.2018)]

הסדר הטיעון ומתחם הענישה ההולם

30. כאמור לעיל, הסדר הטיעון שבין הצדדים הוא הסדר טווח ולפיו יושת על הנאשם עונש בטווח שבין 0 ועד 18 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלוות.

הסדר טווח הוא אינו הסדר המתייחס למתחם העונש ההולם. קיים שוני בין טווח ענישה מוסכם לבין מתחם עונש הולם, הן מההיבט המוסדי והן מההיבט המהותי. מתחם העונש ההולם הוא קביעה נורמטיבית של בית המשפט באשר לענישה הראויה – זאת על סמך נתונים אובייקטיביים של העבירה הנדונה, נסיבות ביצועה ומדיניות הענישה הנוהגת; קביעה זו מתעלמת לחלוטין מנסיבותיו האישיות של הנאשם ונסיבות ההליך הספציפי. לעומת זאת, הטווח שהוסכם בין הצדדים הוא טווח המשקלל את מכלול השיקולים והאינטרסים הרלוונטיים – הן אלה של העבירה והן אלה של הנאשמים וההליך – וקובע את גבולות הענישה של הנאשמים העומדים לדין [ע"פ 2745/18 באסל אבו שארב נ' מדינת ישראל (8.8.2018)].

31. לטענת ההגנה, שעה והסדר הטיעון שבין הצדדים הוא הסדר טווח, אל לו לבית המשפט לקבוע מתחם עונש הולם, שכן יש בכך כדי להחמיר את מצבו של הנאשם. על פי הטענה אם יקבע כי טווח הענישה המוסכם נמוך מהרף התחתון של מתחם העונש ההולם, כי אז, לכאורה, על בית המשפט לאמץ את עמדתה העונשית של המאשימה.

32. היחס בפסיקה בין הבניית הענישה שבתיקון 113 בחוק העונשין [חוק העונשין (תיקון מס' 113), התשע"ב-2012, להלן: "תיקון 113"] לבין הסדרי טיעון אינו חד ערכי.

הובעה עמדה בפסיקת בית המשפט העליון כי שעה ונחתם בין הצדדים הסדר טיעון הכולל טווח ענישה מוסכם, יש לקבוע תחילה מתחם עונש הולם ולאחר מכן, ואם ההסדר חורג ממתחם העונש ההולם, יש לשקול שיקולים נוספים הנוגעים לקבלת הסדרי טיעון ולאזן את ההקלה עם

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 10-04-42127 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

הנאשם אל מול האינטרס הציבורי הכללי [ראו למשל: רע"פ 957/18 שאדי סלטאן נ' מדינת ישראל
(16.4.2018); ע"פ 2021/17 יונה יחיאל מצגר נ' מדינת ישראל (30.4.2017); ע"פ 4301/15 יאשיהו יוסף
פינטו נ' מדינת ישראל (5.1.2016); ע"פ 640/15 יוסף אלקרינאוי נ' מדינת ישראל (24.8.2015); ע"פ
6799/14 אילן אופיר נ' מדינת ישראל (16.3.2015); ע"פ 7777/12 יעקב בלקאר נ' מדינת ישראל
(25.3.2014); ע"פ 9246/12 עמר חמאיסה נ' מדינת ישראל (24.3.2014); ע"פ 5953/13 מדינת ישראל
נ' אביטל (6.7.2014); ע"פ 3856/13 גוני נ' מדינת ישראל (3.2.2014); ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת
ישראל (4.12.2013); אורן גזל-אייל "חריגה ממתחם העונש ההולם" ספר דורית ביניש 539, 559-561
(2018)].

עמדה זו שהובאה לעיל איננה הלכה וישנן אמירות ולפיהן יש לבחון את העניין ולדון בו,
והנושא נותר ללא הכרעה של ממש [ר' ע"פ 2524/15 איוון שפרנוביץ נ' מדינת ישראל (8.9.2016)]. עם
זאת יש לציין כי שם ביקשו הצדדים באופן מפורש ומוסכם להימנע מלטעון למתחם העונש ההולם
ובית המשפט קמא קבע מתחם שהרף העליון שלו חמור מהטווח עליו הוסכם ובסופו של יום אימץ את
הסדר הטיעון וגזר את עונשו של המערער ברף העליון של טווח הענישה המוסכם; ע"פ 3912/14 נאסר
נ' מדינת ישראל (1.12.2014); ר' עמדתם של כב' השופט עמית וכב' השופט זילברטל בפסק הדין
בעניינו של הרב פינטו (ע"פ 4301/15; ובעניינו של אופיר (6799/14); ר' עמדתו של כב' השופט סולברג
בפסק הדין בעניינו של הרב מצגר (2021/17) ועוד].

33. הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 65) (הסדר טיעון), התש"ע-2010 מציעה להסדיר
עניין זה [ע"פ 2021/17 יונה יחיאל מצגר נ' מדינת ישראל (30.4.2017) פסקה (א) בפסק דינו של כב'
השופט סולברג; ע"פ 9246/12 עמר חמאיסה נ' מדינת ישראל (24.3.2014) פסקה י בפסק הדין. להלן:
"הצעת חוק הסדר טיעון"].

בהצעת חוק זו נקבע כי החוק בא לעגן את ההלכה בפרשת פלוני [ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת
ישראל, פ"ד נז(1) 577 (2002)] ואת מבחן האיזון שנקבע בה:

"היחס בין הסדרי טיעון ובין הבניית שיקול הדעת בענישה ייקבע
במסגרת תיקון לחוק המוצע לאחר שיתוקן חוק העונשין, התשל"ז
- 1977 (להלן - חוק העונשין), בעניין הבניית שיקול הדעת
בענישה) הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 92) (הבניית שיקול הדעת
השיפוטי בענישה), התשס"ו - 2006, פורסמה בהצעות חוק
התשס"ו, עמ' 446. הצעת חוק זו מצויה בימים אלה בדיונים
לקראת הצבעה שנייה ושלישית בוועדת החוקה חוק ומשפט של
הכנסת".

34. במסגרת ועדת החוקה, חוק ומשפט בנושא תיקון 113 [הצעת חוק העונשין (תיקון מס'
92) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה), התשס"ו-2006, ישיבה שהתקיימה ביום 21.12.2009] עמד

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 42127-04-10 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

כב' השופט מזוז, בתפקידו אז כיועץ המשפטי לממשלה, על היחס שבין הסדרי טיעון לתיקון 113. מדבריו ניתן ללמוד כי דרך המלך היא קביעת מתחם עונש הולם בטרם גזירת העונש לאור הסדר טיעון:

"הערה אחרונה לגבי הנושא של הסדרי טיעון. כפי שהזכרתי, בדרך לכנסת יש הצעת חוק ממשלתית שאמורה להסדיר את סוגיית הסדרי הטיעון. עם זאת, אין מקום להבניית הענישה בהסדרי הטיעון. הנושא של הסדרי טיעון השתלב היטב, להבנתי, בחוק שלנו, כיוון שכל הסדר טיעון - והרי בקונטקסט שלנו אנחנו עוסקים בהסדר טיעון לענישה, לא בהסדר הטיעון על הרשעה - אמור להיות מאושר על ידי בית המשפט בשלב העונש - הסדר טיעון שנוגע לעונש - וכאשר בית המשפט ישקול את אישור הסדר הטיעון, הוא ישקול בהתאם לאמות המידה, לפי הצעת החוק שאנחנו דנים בה כעת. אגב, זה מתחיל צעד אחד קודם. הרי כאשר התביעה וההגנה מקיימות משא-ומתן על הסדר טיעון בהקשר של העונש, נקודת המוצא שלהן הוא מה העונש הצפוי לנאשם על פי כתב האישום המוסכם, וכאשר היום הם עוסקים בדרך כלל בניחושים והערכות, על פי החוק שלנו, נקודת המוצא תהיה ברורה יותר, בוודאי בעבירות שיהיו עונשי מוצא, וגם בית המשפט, כשהוא ישקול האם לאשר הסדר טיעון שהגיעו אליו הצדדים, הוא ישקול בהתייחס לעונשי המוצא, בהתייחס לשיקולים שנקבעו בחוק הזה, של איך גוזרים את הדין, מתוך מתן משקל לעובדה שמעבר לשיקולים הרגילים יש כאן בפניו הסדר טיעון".

[הדגשים שלי, ש.ח.]

35. ללא שקילת העונש שהיה מושת על הנאשם אלמלא הסדר הטיעון [ובין היתר קביעת מתחם העונש ההולם], כי אז לא ניתן לקבוע אם הסדר הטיעון מקל עם הנאשם אם לאו, והאם קיים איזון ראוי בין ההקלה לבין האינטרס הציבורי כפי מבחני הלכת פלוני, שם נקבעו המבחנים להכרעה בשאלה מתי יכבד בית המשפט הסדרי טיעון] ועל כן לא ניתן להכריע בשאלה האם יש לאמצו:

"בית-המשפט אינו יכול לקבוע אם התקיים האיזון הראוי בין אינטרס הציבור לטובת ההנאה שניתנה לנאשם בלא שיבחן מה היה העונש הראוי לנאשם אלמלא הסדר הטיעון, ומהי מידת ההקלה שניתנה לו עקב הסדר הטיעון."

[ר' עניין פלוני הנ"ל, שם בעמ' 609]

"... המתחם מהווה איפוא אמת מידה לסבירות "טווח הענישה" שהוסכם בין הצדדים בהסדר הטיעון"

[ר' ע"פ 2745/18 באסל אבו שארב נ' מדינת ישראל (8.8.2018), פסקה 14 בפסק דינו של כב' השופט מלצר].

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 10-04-42127 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

"כאמור, אין בית המשפט כבול לעונש או לטווח ענישה שהוסכם בין הצדדים בהסדר טיעון, ועליו להחליט בהתאם לשיקול דעתו אם לכבד הסכמות אלה אם לאו. זאת, בהתחשב עם סבירות ההקלות שניתנו לנאשם בהסדר הטיעון והשיקולים שעמדו ביסוד הקלות אלה, מבחינת התאמתם לאינטרס הציבורי ולקידום תכליות המשפט הפלילי. כיוון שכך, ראוי ומחויב - לפחות במקרים בהם סבירות הסדר הטיעון אינה ברורה על פניה - כי בית המשפט יבחן את מתחם העונש ההולם, אלמלא ההסדר, לעבירות ולמעשים מושא הסדר הטיעון, על מנת שיוכל לשקול את סבירות העונש המוסכם אל מול העונש שהיה מתחייב אלמלא הסדר הטיעון"

[ר' בעניינו של הרב פינטו, פסקה 31 בפסק דינו של כב' השופט מזוז. דגשים שלי, ש.ח.].

36. לא ניתן לקבל גם את טענת ההגנה ולפיה באם ימצא בית המשפט כי הרף התחתון של מתחם העונש ההולם גבוה מהרף העליון של טווח הענישה עליו הוסכם במסגרת הסדר הטיעון, יהיה הוא אנוס לגזור את דינו של הנאשם ברף העליון ולמעשה יהיה חייב לקבל את עמדתה העונשית של המאשימה. בית המשפט אינו כבול להסדר הטיעון, ויכול הוא שלא לאמצו ולגזור דינו של הנאשם לקולה או לחומרה ביחס להסדר הטיעון. אם יאומץ ההסדר לבית המשפט שיקול דעת כיצד לנהוג במסגרתו ובתוך טווח הענישה עליו הוסכם לפי העניין והנסיבות.

37. ההגנה הפנתה בעניין זה לפסק דינו של כב' השופט בן טולילה [ת"פ 17-06-65167 מדינת ישראל נ' איימן אלעמור (18.7.2019)] ונטען כי שם נקבע שאין צורך לקבוע מתחם עונש הולם שעה ומדובר בהסדר טיעון המתבסס על טווח מוסכם.

גם פסק דינו של כב' השופט בן טולילה תומך בטענה כי יש במקרה דנן לקבוע מתחם עונש הולם. כב' השופט בן טולילה קבע כי "בענייננו, הואיל ובית המשפט סבור כי טווח הענישה המוסכם בין הצדדים סביר, לא אדרש לקביעתו של מתחם עונש הולם". [הדגשים שלי, ש.ח.]. מכל מקום במסגרת פסק הדין לא זנח בית המשפט את עקרונות תיקון 113 בחוק העונשין, בית המשפט בחן את הערכים המוגנים ומידת פגיעתם, את מדיניות הענישה הנוהגת ואת הנסיבות הקשורות ושאינן קשורות בביצוע העבירות – אך נמנע מקביעה נורמטיבית בדבר מתחם העונש ההולם. האמירה המובלעת בקביעת בית המשפט כי מדובר בהסדר סביר היא כי ההסדר מתיישב עם מתחם הענישה המתאים למקרה.

38. נוכח סכומי המס שהושמטו על פי כתב האישום המתוקן, מספר החשבוניות הנדונות בו, ושנות המס שבנדון – לא ניתן לקבוע בענייננו שמתחם שנע בין 0 ועד 18 חודשי מאסר בפועל הולם את מעשי הנאשמים ויש לבחון את ההסדר בכלים העונשיים המקובלים.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 42127-04-10 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

39. כאמור לעיל ערה אני לפסק הדין בעניין **שפרנוביץ** [ע"פ 2524/15 שהוזכר לעיל] ממנו עלול להשתמע כאילו אין מקום להזדקק למתחם ענישה שעה שמונח הסדר טווח בפני בית המשפט. אלא שלא כך הוא. בעניין שפרנוביץ הניחו הצדדים הסדר טווח בפני בית המשפט, תוך שביקשו שלא לטעון למתחם הענישה ההולם. הסכמה זו היתה חלק מהסדר הטיעון שבין הצדדים. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הולם בהתחשב בנסיבות המעשה והעניין. מתחם הענישה אליו הגיע בית המשפט היה גבוה יותר ברף העליון שלו מהגבול העליון של טווח הענישה עליו הוסכם. סופו של יום נגזרו על המערער בבית המשפט המחוזי 9 שנות מאסר בפועל, כאשר הטווח עליו הוסכם הוגבל ל- 9 שנים וחצי של מאסר בפועל. בית המשפט העליון קבע כי בנסיבות העניין, בקביעת מתחם ענישה מגודר סטה בית המשפט המחוזי מהסדר הטיעון במובן זה שאומד דעתם של הצדדים לא כלל קביעת מתחם ענישה. עוד ציין כי על אף שמתחם הענישה שנקבע הוא על פניו הולם את המעשים המיוחסים למערער, ראוי לקבוע מתחמי ענישה לאחר שניתנה לצדדים הזדמנות לטעון בעניין. קביעה נוספת שהיתה לה השלכה אופרטיבית על התוצאה בערעור היא כי בנסיבות העניין, מאחר ונקבע מתחם הולם שהגבול העליון שלו גבוה מזה של הסדר הטווח שהובא בפני בית המשפט הדבר השפיע על שיקול הדעת בגזירת הדין באופן שאינו ראוי [לאור השיקולים שלעיל] ועל כן הופחת עונשו של המערער לשבע שנות מאסר וחצי במקום תשע. כאן יש לציין כי גם עונש זה מצוי בתוך המתחם ההולם שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי ואושר על ידי בית המשפט העליון.

40. מקרה זה שונה בתכלית מהמקרה דנן. ראשית לא הוסכם בין הצדדים שאין לטעון בדבר מתחם הענישה ההולם וטיעונים בעניין זה נשמעו מאת שני הצדדים, ואף הוגשה פסיקה בעניין מצידם. ההגנה אף שבה והדגישה כי על פי עמדתה הרף התחתון של מתחם העונש ההולם בתיק דנן מאפשר ענישה על דרך של עבודות שירות. שנית, לא היתה מחלוקת בעניינו של שפרנוביץ כי טווח הענישה המוסכם יכול לדור בכפיפה אחת עם מתחם הענישה ההולם. ההגנה בעניינו של שפרנוביץ הציעה מאסר בפועל של 6 שנים. חרף העובדה כי ההגנה בעניינו של שפרנוביץ היתה חופשית בטיעוניה על פי הסדר הטיעון, לא עלתה כל הצעה של ענישה שאיננה כוללת מאסר משמעותי בפועל שבית המשפט נאלץ לבחון ברצינות. על פניו, טווח של 6 עד 9 שנות מאסר איננו בלתי סביר לאור מתחמי הענישה שהיו צפויים בעניינו של המערער שם.

כאמור, המקרה דנן שונה.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 10-04-42127 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

מתחם הענישה

41. בקביעת מתחם העונש ההולם יש לשקול, בין היתר, את משך הזמן בו בוצעו העבירות ואת שנות המס על פניהן בוצעו; מספר הדוחות הכוזבים שהוגשו לרשויות מע"מ; את מספר החשבוניות שהוצאו שלא כדין; את היקף העסקאות בפועל; ואת הפגיעה בקופה הציבורית. עוד יש לשקול את השיטתיות והתחכום בהם נקט הנאשם בביצוע העבירות.

42. לא ניתן לקבל את טענת ההגנה ולפיה אין משמעות למספר החשבוניות שנוכו במסגרת הדוחות התקופתיים לרשויות מע"מ. מדובר בפרמטר משמעותי בקביעת מתחם העונש ההולם, והוא מלמד על שיטתיות ותחכום. יש באמור גם ללמד על תכנון מוקדם:

"אין 'תעריף' לכל עבירה ועבירה, והמציאות הפסיקתית הינה כזו, שכול שאדם מבצע עוד ועוד עבירות, בסופו של דבר, העבירה השולית האחרונה, תביא לכאורה כשהיא לעצמה לעונש הקטן ביותר להבדיל מהעבירות הראשונות, ולא ניתן אלא לקבוע באופן עקרוני כי על עבירות רבות, יישא נאשם עונש חמור יותר מאשר בעבירות מעטות"

[ע"פ 9645-02-14 בראנס נ' מדינת ישראל (1.10.2014), בסעיף 15 בפסק הדין].

43. זאת ועוד, לא ניתן לקבל גם את טענת ההגנה ולפיה שעה והמחדל הוסר אין משמעות לגובה המס שנגרע מהקופה הציבורית. הסדרת המחדל הוא נסיבה אותה יש לשקול כאחת מהנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, וזאת כאמור בסעיף 40א(5) בחוק העונשין, התשל"ז-1977 [להלן: **"חוק העונשין"**], **"מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה"**. כלומר, מדובר בנסיבה שתשקלל במסגרת קביעת עונשו האפקטיבי של הנאשם.

עם זאת היקף הפגיעה בקופה הציבורית היא נסיבה אותה יש לשקול כאחת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, וזאת כאמור בסעיף 40ט(ג) בחוק העונשין, **"הנזק שנגרם מביצוע העבירה"**. הפגיעה בקופה הציבורית מבטאת, במידה מסויימת, את מידת הפגיעה בערכים המוגנים. סכומי המס כשלעצמם אינם ערך מוגן שניצב לבדו בשקילת העונש בתיקים כגון דא.

44. במשך כשנתיים וחצי, בתקופה שבין יום 15.2.2005 ליום 15.8.2007, הגישו הנאשמים לרשויות מכס ומע"מ 30 דוחות תקופתיים במסגרתם ניכו מס תשומות בהסתמך על 92 מסמכים הנחזים להיות חשבוניות מס שהוצאו כדין זאת מבלי שבוצעה עסקה בגין אותן חשבוניות.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 10-04-42127 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

מדובר כאמור ב- 92 חשבוניות מס של שלושה עוסקים שונים בסכום כולל של 29,748,473 ₪
כאשר המע"מ הכלול בהן הוא בסך 4,162,276 ₪ [במונחי קרן].

מדובר בעבירות שנעברו בשיטתיות, תוך נקיטה בתחכום ובתכנון מוקדם. מדובר בפגיעה
ממשית בערכים המוגנים ברף חומרה בינוני-גבוה.

45. אין לקבל את טענת ההגנה ולפיה יש לשקול לקולה, במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע
העבירות, את התנהגות רשויות אכיפת החוק. מעבר לעובדה שהטענה כפי שנטענה על ידי ב"כ
הנאשמים חותרת תחת הודאת הנאשם, לא ברור מדוע יש להזהיר את הנאשם שלא לבצע עבירות
[בוודאי כאשר כיום, וכפי שעולה מטיעוני ב"כ הנאשמים, אין מחלוקת שהנאשם ידע בזמן אמת כי
הוא מבצע עבירות]. ערה אני לפסיקה בה נרמז שמדובר בשיקול לקולה [ר' ע"פ(חי) 12-12-54708 ירון
מט נ' המחלקה המשפטית הארצית לתיקי מכס ומע"מ (9.5.2013)] אך גם אם אשקול העניין במידת
מה לקולה, הרי שעל פי הטיעון הדבר רלוונטי בעיקר לעבירות שבוצעו בחשבוניות מטעם חברת אריק
ס. חברה לבנייה ופיתוח בע"מ, ועל כן לסכום של כ- חצי מיליון ₪ בלבד מתוך כלל המחדלים והעבירות
המיוחסים לנאשמים. בנסיבות אלה מדובר בשיקול מוגבל מאד לקולה גם אם אקבל את עמדת ב"כ
הנאשמים לעניין זה.

46. אין לקבל גם את הטענה כי בוצעו עסקאות על פי החשבוניות הנדונות ועל כן מדובר
בחשבוניות זרות. מעבר לעובדה כי אין משמעות עונשית להבחנה בין חשבוניות פיקטיביות לחשבוניות
זרות [ר' רע"פ 7779/15 חברת כץ עבודות צבע בע"מ נ' מדינת ישראל (31.1.2016)], מדובר בטענה
החותרת תחת הודאתו של הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן אשר קובע בסעיף 4 לחלק הכללי
של כתב האישום: "הנאשמים ניכו מס תשומות . . . בהסתמך על 92 חשבוניות מס שהוצאו שלא כדין,
מבלי שבוצעה עסקה או מבלי שהתכוונו לבצע עסקאות שלגביהן הוצאו המסמכים . . .".

חשבונית זרה משמעותה כי היא מגלמת עסקה שלא בין הצדדים האמיתיים שלה. בענייננו
כתב האישום מצביע על ניכוי הוצאות פיקטיבי לגמרי. היינו אין בהן גילום עסקה שבוצעה בפועל, ואין
מדובר בחן- שהיא פיקטיבית לעניין הצדדים לעסקה בלבד. כתב האישום בו הודו הנאשמים, אינו
מזכיר חשבוניות זרות ועולה ממנו כי מדובר בחשבוניות פיקטיביות לכל דבר ועניין.

העובדה כי הנאשמים ביצעו עבודות בנייה באופן שוטף במהלך התנהלותם העסקית, איננה
מצביעה על כי החשבוניות מושא כתב האישום הן חשבוניות זרות. הדבר מצביע על דיווח של הוצאות
או סוג הוצאות שאינם אמת. אם מדובר בכספים שהוציאו הנאשמים בפועל אם לאו – אין בכך רבותא,
שכן אין מחלוקת שמדובר בכספים שאינם בני דיווח וניכוי מול רשות מע"מ.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 10-04-42127 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

47. מאחר ומדובר בתוכנית עבריינית אחת, יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד בגין כלל המיוחס
לנאשמים בכתב האישום [ר' בעניין זה דנ"פ 2999/16 ערן מזרחי נ' מדינת ישראל (22.5.2016); ע"פ
4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014)].

48. סבורני כי מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם נע בין 36 ועד 60 חודשי מאסר בפועל.
בעניין זה שקלתי את הסכומים הגבוהים שנוכו באמצעות הדיווחים הכוזבים, את השיטתיות בה
בוצעו העבירות, את מספר החשבוניות הפיקטיביות, את מספר החודשים על גביהם בוצעו העבירות
ואת מספר החברות בהן נעשה שימוש. על מתחם העונש ההולם לכלול גם קנס ניכר בסכום שבין 5%
ועד 10% מסכום המחדל [סכום שבין 200,000 ₪ ועד 400,000 ₪] זאת נוכח השיקולים שפירטתי לעיל
ולאור התחכום שננקט.

49. כאמור, הנאשמים ניכו שלא כדין תשומות על סך של מעל 4 מיליון ₪, באמצעות 92 חשבוניות
פיקטיביות, של שלוש חברות שונות ועל פני תקופה של כשנתיים וחצי. התנהלות זו מצביעה על
שיטתיות. החשבוניות הפיקטיביות נשזרו בתוך ספרי החשבונות של הנאשמת, בשגרה החשבונאית
שלה. מדובר בעשרות חשבוניות שונות מאת שלוש חברות בלבד. העובדה כי הנאשמת היא חברה
קבלנית אשר עושה שימוש במי שנחזה "ספק" קבוע מקשה על גילוי העבירות. אין מדובר בחשבוניות
ספורדיות של "ספקים" שונים אשר ניתן היה לחשוד בהן נוכח אופי פעילותה העסקית של הנאשמת.

[למדיניות הענישה הנוהגת ר' רע"פ 6781/18 סלימאן סאמר בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל
(1.11.2018) שם נדחתה בקשת המבקש לערער בעניינו. על המבקש נגזרו 24 חודשי מאסר וקנס בסך
של 50,000 ₪ בגין עבירות דומות. סכום התשומות הפיקטיביות עמד על כ- 4.2 מיליון ₪; רע"פ
1717/14 ליזרוביץ נ' מדינת ישראל (30.3.2014) שם נדחתה בקשת המבקש לדיון נוסף בעניינו לאחר
שבית המשפט המחוזי החמיר את עונשו והעמידו על 30 חודשי מאסר בפועל תוך קביעה כי ערכאת
הערעור איננה ממצה את הדין. המבקש נדון בגין עבירות דומות שבוצעו במשך שלוש שנים. היקף
התשומות הפיקטיביות עמד על כ- 4.5 מיליון ₪; רע"פ 6640/14 פלוני נ' מדינת ישראל (13.10.2014)
שם נדחתה בקשת רשות ערעור שנסובה על העונש. על המערער נגזרו 42 חודשי מאסר בפועל ו-
300,000 ₪ קנס בגין עבירות דומות, וכשהתשומות הפיקטיביות עמדו על היקף של כ- 3.2 מיליון ₪;
ע"פ 3151/13 עבדאללה נ' מדינת ישראל (24.4.2014) שם נדחה ערעור על העונש במסגרתו הושתו על
המערער 42 חודשי מאסר וקנס בסך של 100,000 ₪ בגין עבירות דומות וכן עבירות נוספות על פי פקודת
מס הכנסה. התשומות הפיקטיביות עמדו על היקף של כ- 3.7 מיליון ₪; עפ"ג 21791-08-17 מואמנה
נ' מדינת ישראל (21.3.2018) שם נגזרו על המערער מאסר בפועל למשך שלוש שנים, וקנס בסך של
40,000 ₪ בגין עבירות דומות. התשומות הפיקטיביות עמדו על סך של כ- 3.5 מיליון ₪. הערעור נדחה].

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 42127-04-10 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

50. כאן יש לציין כי המאשימה ביקשה לקבוע מתחם עונש שבין 30 ועד 50 חודשי מאסר בפועל. סבורתני כי חסד עשתה המאשימה עם הנאשם בעניין זה, הכל לאור הפסיקה הנוהגת שהובאה לעיל. מובן מאליו כי יש לשקול עמדתה זו של המאשימה בענישתו של הנאשם.

51. ההגנה הגישה פסיקה עניפה לעניין מדיניות הענישה הנוהגת [נ/29], ביקש לגזור ממנה לענייננו וטענה כי היא כוללת עונש מאסר בפועל אשר יכול וירוצה על דרך של עבודות שירות. מדובר במקרים בהם נאשמים הסירו מחדל באופן מלא, אך ברובם סכומי המס הנדונים בהם נמוכים משמעותית מהתיק דנן ועל כן הם אינם רלוונטיים. מידת הנזק במקרה דנן חמורה משמעותית מזו שנדונה בדוגמאות שהביאה ההגנה.

המסקנה העולה מהאמור היא כי הסדר הטיעון שנחתם עם הנאשם אינו מצוי בתוך מתחם העונש ההולם וחורג לקולה באופן משמעותי מגבולות המתחם.

אימוץ הסדר הטיעון – השיקולים השונים

52. לאחר ששקלתי את ההקלה המשמעותית בעונש שניתנה לנאשם במסגרת הסדר הטיעון האמור, לצד האינטרס הציבורי סבורתני כי יש לאמץ את הסדר הטיעון. במקרה דנן התועלת הציבורית שבקבלת ההסדר רבה וגוברת על השיקולים האחרים. מדובר בשיקולים שמשקלם המצטבר משמעותי, זאת בעיקר נוכח חלוף הזמן ונסיבותיו האישיות של הנאשם.

53. על פי פסק הדין בעניין פלוני [ע"פ 1958/98 הנ"ל] כאשר שוקלים אם לאמץ הסדר טיעון יש לשקול בין היתר את האינטרס הכללי שבכיבוד הסדרי טיעון, את ההסתמכות של הנאשם על ההסדר שהוצג, את הקושי שבניהול ההליך, זמנם של העדים וזמנם של המאשימה וגורמי האכיפה השונים. עוד יבחן בית המשפט אם נפל פגם בשיקולי התביעה. גם אם נפל פגם בשיקולי התביעה בתום לב, יש לבחון את מידת הפגיעה ולאזנה עם יתר השיקולים בנסיבותיו של המקרה הספציפי [ר' שם בעמ' 610-307 לפסק הדין].

54. לעניין זה שקלתי בעיקר את סכום המחדל אותו שילם הנאשם במלואו ועל פי המחדל שיוחס לו בכתב האישום המקורי. הנאשם ויתר על טענות ההגנה שלו, ואין זה סוד כי בהליך דנן התייצב עד תביעה שהתקשה לחזור על גרסתו כפי שנמסרה לחוקרים, והודעותיו התקבלו כראייה לפי סעיף 10א בפקודת הראיות. לא מן הנמנע כי גרסתו של העד היתה נדחית ולמצער באופן חלקי ובהתייחס לחלק מן החשבוניות מושא כתב האישום.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 42127-04-10 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

55. ההסתמכות של הנאשם על הסדר הטיעון היא משמעותית. מדובר בהסדר אליו הגיעו הצדדים בסוף פרשת התביעה ואשר כלל גם תיקון משמעותי של כתב האישום. הכרעת הדין ניתנה על יסוד הודאתו של הנאשם בכתב האישום המתוקן, ולמעשה לבית המשפט היתה סמכות לדחות את ההסדר גם בעניין זה, שכן נחשף לכלל ראיות התביעה. לא מצאתי לעשות כן בנסיבותיו של ההליך דן ונוכח אופיו של עד התביעה המרכזי ובנסיבות אלה, ברי כי הסתמכותו של הנאשם מוגברת, שכן הציפייה היא שבית המשפט יאמץ את ההסדר גם לעניין העונש.

56. עוד לעניין ההסתמכות יש להעיר כי לאור אופי הטיעונים שנשמעו בהליך דן, נראה כי טוב תעשה המאשימה להבא, כאשר נערך הסדר טיעון, אם תבהיר במסגרת טפסי הסדר הטיעון החתומים על ידי הצדדים, באם בכוונתה לטעון למתחם עונש שונה מהטווח עליו הוסכם. טוב יותר תעשה אם תודיע מהו המתחם לו תטען במקרים המתאימים.

57. שיקול משמעותי נוסף המצדיק אימוץ הסדר הטיעון הוא חלוף הזמן הניכר מאז בוצעו העבירות [כ- 12 שנים], וההתמשכות הניכרת של ההליך הפלילי, אשר הינה יוצאת דופן גם בהתחשב בהיקפו של התיק דן. כמובן יש לשקול כי מאז שבוצעו העבירות דן ובמשך כל השנים בהן התנהל ההליך, לא ביצע הנאשם עבירות נוספות או אחרות.

בנקודה זו יש להזכיר את עדותה של בתו של הנאשם אשר ביטאה את המשמעות של לגדול ולחיות תחת עולו של הליך פלילי במשך שנים רבות. העדה התייצבה לדיון כשהיא בת 25. בשנת 2015 התחילה לעבוד בחברה אותה מנהלים הוריה, והיא חיה תחת עולו של ההליך הפלילי [חקירות והליך משפטי] המתנהל נגד אביה, הנאשם, מאז שנת 2006 – היינו מאז היתה בת 12 לערך.

58. את עניין חלוף הזמן יש להסביר. החקירה של הנאשם החלה בשנת 2006 כאמור. העבירות בוצעו בין השנים 2005 עד 2007. כתב האישום הוגש בשנת 2010, ובנסיבותיה של החקירה דן, אין מדובר בשיהוי בלתי סביר.

מאז שנת 2010 עבר התיק הפלילי גלגולים מספר, שהאריכו את חייו [עד כי זקן עד מאוד יש להודות] ולא בהכרח בנסיבות הרובצות רק לפתחה של ההגנה.

59. דיון המענה הראשון נקבע ליום 2.4.2012 והתנהלו מספר דיונים אצל מותבים אחרים. דיון ראשון נקבע בפניי לאוקטובר 2013. לאחר מכן הועבר התיק למותב אחר, וחזר בפניי ביוני 2014 אז ניתן מענה מפורט לכתב האישום. באותו מעמד נקבעו מועדים לשמיעת הראיות החל מחודש דצמבר אותה שנה אל תוך חודש פברואר 2015. מועדים אלה נדחו מפאת נסיבותיו של ב"כ הנאשמים אשר

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 42127-04-10 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

ניהל במקביל הליך אחר בבית המשפט המחוזי בעניינם של עצורים. שמיעת הראיות נדחתה לחודשים אפריל עד יוני 2015 במתכונת של שמיעה רציפה, זאת תוך שבמקביל נוהל הליך גישור.

ביום 27.4.2015 הודיעה המאשימה כי עד התביעה המרכז, מר חסן גבועה, נמלט ממאסר והמאשימה אינה מאתרת אותו. ביום 27.5.2015 הודיעה המאשימה כי לא איתרה את העד וביקשה לקבוע תזכורת סמוך לפגרת המשפט של אותה השנה. במועד הנדחה העד אותר וההליך נקבע להמשך שמיעת הראיות. דא עקא שאז נפלה התובעת למשכב. מאחר והציפייה היתה כי התובעת תשוב לאיתנה בתוך פרק זמן קצר נדחו הדיונים שנקבעו בסמיכות, אך לרוע המזל הדיונים התחדשו לגופם אך ביום 29.5.2016. הדבר נבע הן ממחלתה של התובעת, מאילוצי המאשימה שלא הצליחה למצוא תובע אחר שייטול על עצמו ניהול ההליך דן ואילוציו של עד התביעה שנאסר זה מכבר, אך התברר כי הוא חולה המטופל בדיאליזה ולא ניתן לזמנו בכל יום בשבוע לעדות, זאת מאחר והוא טופל מספר פעמים בשבוע. סופו של יום עד התביעה גבועה העיד ביום 13.7.2016 ולא ללא קשיים. לאחר מכן ונוכח אופי עדותו של זה האחרון זומן לעדות גובה אמרתו של העד.

60. בינתיים החליפו הנאשמים את באי כוחם. פרשת ההגנה צפויה הייתה להתחיל ביום 23.3.2017, לאחר שניתנה שהות לב"כ הנאשמים החדשים להיערך לדיון. באותו היום הודיע ב"כ הנאשם כי הנאשם מאושפז וממתין ככל הנראה לצנתור. בית המשפט קבע מועדים לשמיעת פרשת ההגנה אל תוך פגרת בתי המשפט נוכח גילו של התיק וגם בימי שישי, אך כאמור, הצדדים הציגו הסדר עוד קודם לכן והכרעת הדין יצאה מלפני ביום 19.7.2017. כאן יש לציין כי הנאשם לא יכול היה להתייצב לדיונים מספר חודשים לאחר שלקה בליבו כאמור ולאור טיפולי שיניים שעבר.

61. מאז נדחה ההליך מספר פעמים כדי לאפשר לנאשם להסיר מחדל באופן מלא. המחדל כאמור הוסר במלואו, בצירוף תשלומי ריבית והצמדה והנאשם נשא בתשלום על חשבון המחדל על סך של למעלה מ- 6.5 מיליון ₪.

סבורתני כי התנהלות זו של ההליך תומכת באימוץ הסדר הטיעון.

62. שיקול נוסף המצדיק אימוץ הסדר הטיעון הוא השיקול של אחידות הענישה.

ההגנה צירפה פסק דין בעניינו של אחר שנידון באותה פרשיה [ת"פ 6747-08 **המחלקה לתיקים מיוחדים נ' גבאי** (7.11.2012)]. על הנאשם שהורשע בניכוי 1,728,195 ₪ בהתבסס על 20 חשבוניות מס פיקטיביות הושתו 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי על דרך של עבודות שירות, מאסר מותנה וקנס בסך 20,000 ₪. גם שם נגזר דינם של הנאשמים במסגרת הסדר טיעון אשר כלל טווח ענישה מוסכם שהינו מקל במיוחד נוכח מתחם הענישה ההולם בנסיבות העניין.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 42127-04-10 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

63. כאמור לעיל, בעבירות המס, במסגרת שיקולי הענישה, נסיבותיהם האישיות של נאשמים נדחקות במידה רבה הצידה מפני האינטרס שבהרתעה ומיגור התופעה. חרף זאת, נסיבותיו האישיות של הנאשם תומכות בנטייה לאמץ את הסדר הטיעון חרף ההקלה המשמעותית הגלומה בו.

הנאשם, נעדר עבר פלילי, כבן 62 נשוי ואב לשישה ילדים. הנאשם איננו איש בריא, והדיונים נדחו לא פעם בשל מצבו הרפואי כפי שפורט לעיל. הנאשם הודה במיוחס לו ולנאשמת לאחר סיום פרשת התביעה. בכך חסך הנאשם בזמן שיפוטי רב ומזמנה של המאשימה, זאת בעיקר בהינתן כי התייגרה עדותם של 12 עדי הגנה. עוד יש לשקול לקולה את תרומתו של הנאשם לחברה, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בעדויות עדי ההגנה.

הנאשם לקח אחריות מלאה על מעשיו. מדובר בקבלת אחריות כנה ורצינית וזאת בא לידי ביטוי גם בהסרת המחדל המלא. מדובר בהסרת המחדל שעלה מכתב האישום המקורי – בסך של 5,486,569 ש"ח. הפרשי הצמדה וריבית אותם היה על הנאשם לשלם, בנוסף לסכום המס, הם חלק מהסרת המחדל ולא ניתן לשקול אותם כשיקול עצמאי לקולה, או לקבל טענת ההגנה כי הנאשם "מימן את הקופה הציבורית" בגין העבירות אותן ביצע.

קביעת עונשם של הנאשמים במסגרת הסדר הטיעון

64. לאחר שקבעתי שיש לאמץ את הסדר הטיעון, נשאלת השאלה מהו עונשו של הנאשם בתוך טווח הענישה אותו מכתוב ההסדר שבין הצדדים.

יש צדק מסויים בטיעון של ב"כ הנאשמים ולפיו שעה שנקבע מתחם ענישה חמור משמעותית מההסדר שבין הצדדים, לכאורה אין מקום לשקול שיקולים נוספים לקולה, והדבר מחייב את בית המשפט לאמץ את התקרה הגבוהה של טווח הענישה המוסכם. הדבר מקובל גם על מלומדים [ר' אורן גזל אייל, שם, בעמ' 560] ועמדה זו מוצגת גם בפסיקה [ר' גם פסק הדין בעניין **אביטל ופינטו** שהוזכרו לעיל]. חרף האמור, לאור פסק הדין בעניין **שפרנוביץ** שהוזכר לעיל בהרחבה ולאור הרציונאליים שבאימוץ הסדר הטיעון כאמור לעיל, סבורתני כי ניתן להפעיל שיקול דעת גם שעה שטווח הענישה המוסכם חורג לקולה ממתחם הענישה ההולם. מובן מאליו כי ככל שמתחם העונש ההולם חמור משמעותית מתקרת טווח הענישה עליו הוסכם בין הצדדים, יקשה על בית המשפט לגזור את דינו של הנאשם ברף התחתון של טווח הענישה והנטייה תהיה לרף העליון – זאת משיקולי הענישה השונים. שיקולים אלה אינם שונים או אחרים מאלה שנשקלו בעבר ועוד קודם לחקיקתו של תיקון 113 בחוק העונשין. בנסיבותיו המיוחדות של הנאשם סבורתני כי ניתן להקל עמו במידת מה ולגזור ענישה שאיננה הקצה העליון של טווח הענישה המוסכם.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 10-04-42127 מדינת ישראל נ' בן - יאיר עוקב בע"מ ואח'

לאור כלל האמור לעיל, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 15 חודשי מאסר בפועל.
  - ב. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור על כל עבירת פשע לפי חוק מע"מ או פקודת מס הכנסה [נוסח חדש].
  - ג. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור על כל עבירת עוון לפי חוק מע"מ או פקודת מס הכנסה [נוסח חדש].
  - ד. קנס על סך 250,000 ₪ או 6 חודשי מאסר תחתיו.
- הקנס ישולם ב- 10 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 5.2.2020.

על הנאשמת, ומאחר וזו איננה פעילה עוד, אני גוזרת קנס בסך ח"י שקלים לתשלום מיידי.

ניתן היום, ה' כסלו תש"פ, 03 דצמבר 2019, בהעדר הצדדים.

שרה חביב, שופטת